

Besluit B&W gemeente Vught

Onderwerp	Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid vroegschoolse educatie
Afdeling	LM
Zaaknummer	Z25 - 289973
Documentnummer	BW/26 - 768052
Vertrouwelijkheid	Openbaar
Portefeuillehouder	J.H.L. Den Otter
Datum vergadering	9 juni 2026

Toelichting besluit

Voorstel	1. In 2026 een incidentele subsidie van € 7.500,- te verlenen aan OJBS de Lichtstraat. 2. In 2026 een incidentele subsidie van € 17.500,- te verlenen aan De Avonturier. 3. In 2026 een incidentele subsidie van € 8.500,- te verlenen aan De Springplank. 4. In 2026 een incidentele subsidie van € 5.650,- te verlenen aan KC de Leydraad. 5. De kosten behorende bij deze incidentele subsidies in 2026 te dekken uit het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid en het budget voor peuterspeelzalen.
Besluit	Conform, met opm.
Eerdere besluitvorming	- 'Gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid', College (26 augustus 2025).
Inleiding	Voor- en vroegschoolse educatie vormen samen het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid. Een wettelijke verantwoordelijkheid van gemeenten die het in gezamenlijkheid met de kinderopvang en schoolbesturen uitvoert. Bij voorschoolse educatie gaat het om kinderen van 2,5 tot 4 jaar die iets extra's nodig hebben op het gebied van taal-, spraak- en emotionele ontwikkeling (doelgroep peuters). Zij kunnen vier dagdelen per week deelnemen aan de peuteropvang. Twee dagdelen daarvan worden bekostigd door de gemeente vanuit voorschoolse educatie. Voorschoolse educatie is onder andere bedoeld om peuters beter voor te bereiden op de basisschool. Ook moedigt het de ontwikkeling van peuters aan door woorden te leren, te werken aan voorbereidend rekenen, te bewegen en samen te leren spelen. In Vught worden gecertificeerde peuterspeelzalen met een programma voor voorschoolse educatie gesubsidieerd. Bij vroegschoolse educatie gaat het om kleuters in groep 1 en 2 die een achterstand hebben op hun leeftijdsgenoten of een verhoogd risico hebben hierop. Vroegschoolse educatie wordt onder schooltijd verzorgd en helpt kinderen onder meer met sociale vaardigheden en de ontwikkeling van taal, rekenen en motoriek. Vroegschoolse educatie is belangrijk om eventuele achterstanden zo snel mogelijk in te dammen en/of het risico daarop te verkleinen. Zo kunnen kinderen met voldoende basiskennis in groep drie instromen en worden latere onderwijsachterstanden verminderd.
Beoogd effect	Maximale ontwikkelkansen voor alle kleuters in de gemeente Vught en het tegengaan van onderwijsachterstanden.

Argumenten

1.1 t/m 5.1 Verminderen onderwijsachterstanden en vergroten kansengelijkheid.

Onderwijsachterstanden worden groter ervaren dan een aantal jaren geleden. Cijfers en landelijke trends bevestigen dit. Taalstimulering en leesbevordering als onderdelen van voor- en vroegschoolse educatie (vve) dragen bij aan gelijke kansen voor iedereen. Uit verschillende onderzoeken naar de effecten van vroegschoolse educatie blijkt dat dit effectief is. Bij landelijke en lokale evaluatie blijkt dat bij kinderen die deelnamen aan vroegschoolse educatie, de woordenschat en het concentratievermogen verbeterden. Het is daarmee een van de meest gebruikte en bewezen methodes om onderwijsachterstanden tegen te gaan en kansengelijkheid te vergroten.

1.2 t/m 5.2 Wettelijke verantwoordelijkheid en inzet geoormerkte middelen

De gemeente heeft een wettelijke verantwoordelijkheid voor de uitvoering van voor- en vroegschoolse educatie (vve) voor kinderen van 2 tot en met 6 jaar met een risico op een onderwijsachterstand. Daarbij geldt dat de inzet op voorschoolse educatie (voor peuters) een wettelijke verplichting is voor gemeenten. Voor vroegschoolse educatie (in het basisonderwijs) geldt deze verplichting niet; dit is een beleidsmatige keuze waarin gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk optrekken. De middelen voor het gemeentelijk onderwijsachterstandenbeleid (GOAB) worden via het Rijk aan gemeenten verstrekt en zijn geoormerkt. Dit betekent dat de gemeente verplicht is deze middelen doelgericht in te zetten en hierover afzonderlijk verantwoording af te leggen. Binnen de gemeente Vught worden deze middelen van oudsher ingezet voor voorschoolse educatie in de kinderopvang, conform de wettelijke opdracht. Sinds 2025 wordt daarnaast, via incidentele subsidies, ook geïnvesteerd in vroegschoolse educatie in het basisonderwijs.

Op dit moment ontvangen basisschool De Springplank, openbare basisschool De Piramide en basisschool Misha de Vries financiële ondersteuning voor vroegschoolse educatie. Deze inzet is echter beperkt en niet alle scholen met leerlingen die risico lopen op een onderwijsachterstand komen hiervoor in aanmerking. Scholen zoals De Avonturier, De Lichtstraat en De Leydraad ontvangen momenteel geen financiering, terwijl ook daar sprake is van onderwijsachterstanden. Dit verschil in bekostiging hangt samen met de gehanteerde achterstandsscores, die bepalend zijn voor de verdeling van de middelen.

1.3 t/m 5.3 Vroegschoolse educatie past binnen de ambities van de Lokaal Educatieve Agenda (LEA).

De doelstelling van de LEA is: 'maximale ontwikkelkansen voor alle jeugdigen van 0 tot en met 23 jaar in de gemeente Vught'. Daarbij wordt uitgegaan van preventie en vroegsignalering. Hoe vroeger taal en leerachterstanden worden aangepakt, hoe minder problemen leerlingen en scholen later ervaren. Daarbij past het inzetten op vroegschoolse educatie binnen de LEA binnen de ambitie 'gelijke ontwikkelkansen voor iedereen' en het speerpunt 'het voorkomen en bestrijden van onderwijsachterstanden en laaggeletterdheid'.

1.4 t/m 5.4 Niet alle peuters kunnen terecht bij de voorschoolse educatie, daardoor ervaren scholen problemen.

Scholen ervaren problemen bij instromende kleuters van 4 en 5 jaar. Dat komt mede door problemen binnen voorschoolse educatie, maar ook door andere maatschappelijke trends. Dit signaal wordt ook lokaal en landelijk (herkend). Het taalniveau loopt terug, taal en spraakproblematiek nemen toe en er zijn meer nieuwkomers. Als kinderopvangorganisaties te weinig plekken hebben voor voorschoolse educatie of als het aantal indicaties voor voorschoolse educatie toeneemt, ervaren scholen de problemen. Dit maakt het relevant om ook in te zetten op vroegschoolse educatie in het basisonderwijs.

1.5 t/m 5.5 Er zijn meer financiële middelen beschikbaar gekomen vanuit het Rijk.

De gemeente heeft een verhoogde toekenningsbeschikking van het Rijk (€ 123.329,- in plaats van de verwachte € 81.945,-) ontvangen vanuit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid 2026. Hierdoor verandert het financiële beeld en kan de gemeente meer doen om onderwijsachterstanden tegen te gaan. Als er middelen over blijven, dienen deze te worden terugbetaald aan het Rijk. Deze verhoogde middelen inzetten voor vroegschoolse educatie zijn bestedingsdoelen die passen binnen deze specifieke uitkering.

1.6 t/m 4.6 Subsidies kunnen enkel worden toegekend per kalenderjaar.

In augustus 2025 zijn er incidentele subsidies verstrekt voor de periode augustus tot en met december 2025. In dit collegevoorstel is benoemd dat er voor kalenderjaar 2026 opnieuw incidentele subsidies worden verstrekt. Met het collegevoorstel wordt hier invulling aan gegeven. Subsidies kunnen volgens de vigerende ASV enkel verstrekt worden per kalenderjaar. Scholen werken in schooljaren.

Kantttekeningen

1.1 t/m 5.1 Scholen ontvangen middelen voor vroegschoolse educatie.

Scholen dienen de gelden die ze ontvangen van het Rijk voor onderwijsachterstandenbeleid in te zetten voor vroegschoolse educatie. Wat er daarna overblijft komt in principe voor 50% voor de rekening van de scholen en voor 50% voor rekening van de gemeente. We willen werken met een budgetplafond zodat de kosten niet te hoog worden in verband met de beperkte middelen die de gemeente ontvangt. Zoals gezegd krijgen niet alle scholen deze middelen om onderwijsachterstanden tegen te gaan, terwijl er wel onderwijsachterstanden zijn op deze scholen. Met deze mogelijkheid tot het aanvragen van een incidentele subsidie verwachten we alle scholen

tegemoet te kunnen komen om te werken aan onderwijsachterstanden. We stimuleren scholen die reeds middelen krijgen door meer te kunnen doen aan het tegengaan van onderwijsachterstanden én we stimuleren scholen die hier geen middelen voor krijgen, maar waar de doelgroep wel degelijk aanwezig is.

Participatie | De subsidieaanvragen zijn afgestemd met de aanvragers.

Financiën | Er is € 294.880,- beschikbaar voor onderwijsachterstandenbeleid (€ 187.973,-) en peuterspeelzalen (€ 106.907,-). Dit is inclusief de verhoogde toekenningsbeschikking van het Rijk (€ 41.384,-) die in Burap I verwerkt wordt binnen het budget van onderwijsachterstandenbeleid. Het totaal beschikbare bedrag van € 294.880,- bestaat uit € 123.329,- aan Rijksmiddelen en € 171.551,- aan eigen middelen.

Voor voorschoolse educatie (€ 187.908) en de financiële tegemoetkoming peuteropvang (€ 32.754) is eerder dit jaar gezamenlijk € 220.662,- aan subsidies verleend. Op basis van eerdere jaren verwachten wij dat dit toereikend zal zijn, waarna er nog € 74.218,- resteert. Indien de incidentele subsidies uit dit voorstel toegekend worden blijft er nog € 35.068,- aan budget over. Gezien de huidige knelpunten in de voorschoolse educatie worden deze middelen vooralsnog niet afgeraamd. Bij Burap II kijken we opnieuw hoeveel middelen er nog benodigd zijn en een eventueel overschot wordt dan alsnog gemeld. Aangezien de Rijksmiddelen volledig worden ingezet, zal een eventueel overschot bestaan uit eigen middelen en zullen deze terugvloeien naar het begrotingsresultaat.

Juridisch | Niet van toepassing.

Communicatie | De scholen en de kinderopvang worden op de hoogte gesteld van het besluit van het college.

Bijlage(n) | 1. Incidentele subsidieaanvragen.